

Evropska nedelja prevencije raka grlića materice

„SAČUVAJTE SVOJE ZDRAVLJE”

19.01.2026.-25.01.2026.

Evropska nedelja prevencije raka grlića materice obeležava se po dvadeseti put ove godine u Srbiji od 19. do 25. januara u cilju unapredjenja svesti i informisanja o raku grlića materice i o značaju prevencije.

Osnovna poruka je da je rak grlića materice maligna bolest koja se može sprečiti.

Prema podacima Registra za rak Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”, u proseku se **u Srbiji svake godine registruje oko 1150 novoobolelih žena, a život izgubi oko 440 žena.** Rak grlića materice se češće javlja nakon 35. godine života, ali najveći broj obolelih žena je od 55 do 59 godina. Rizik od smrtnog ishoda raste posle 50. godine, a najveći je kod žena starijih od 70 godina.

Broj obolelih žena od raka grlića materice se nije bitnije promenio i u strukturi obolevanja od svih malignih tumora kod žena nalazi se u Srbiji na četvrtom mestu, u pirotskom okrugu na petom mestu. Ohrabruje podatak da je u poslednjih 15 godina **smanjen broj umrlih žena za 20%, kao rezultat preventivnih mera, unapređene dijagnostike i pravovremenog lečenja.**

U Srbiji se od juna 2022. godine sprovodi besplatna preporučena vakcinacija devetovalentnom **HPV vakcinom** za decu i mlade uzrasta od 9 do 19 godina, a od aprila 2024. godine i za studente i starije od 19 do 26 godina u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu. Zaključno sa 31.12.2025. godine protiv HPV-a je u potpunosti vakcinisano 26854 dece uzrasta od 9 do 14 godina, kao i 18760 adolescenata uzrasta od 15 do 19 godina i 4666 studenata uzrasta od 19 do 26 godina.

Organizovani skrining raka grlića materice u Srbiji se sprovodi od 2012. godine i podrazumeva redovne ginekološke preglede sa PAP testom na svake tri godine za žene uzrasta od 25 do 64 godine. U 2024. godini rezultati iz 52 doma zdravlja pokazuju da je pregledano 62455 žena, od kojih je 3389 sa pozitivnim nalazom upućeno na dalju dijagnostiku. U toku je druga godina petog ciklusa organizovanog skrininga raka grlića materice. Pored toga, sve veću ulogu ima i HPV testiranje, kao osetljivija metoda ranog otkrivanja infekcije.

Od 2014.g. ORGANIZOVANI SKRINING RAKA GRLIĆA sprovodi se u Domu zdravlja Pirot, a od 2019. u domovima zdravlja Dimitrovgrad, Babušnica i Bela Palanka.

Prema podacima Registra za rak Srbije u pirotskom okrugu u 2022. godini registrovano je 15 novoobolelih žena a nije umrla nijedna žena, u 2021. registrovano je 17 novoobolelih žena a umrle su 4 žene, u 2020. registrovano je 20 novoobolelih žena a umrlo je 7 žena, u 2019.g. registrovano je 12 novoobolelih žena, a umrle su 3 žene, u 2018.g. obolelo je 11 žena a umrlo 5, u 2017. obolelo je 11 a umrla 1 žena.

U Pirotskom okrugu već godinama su niske stope mortaliteta od raka grlića materice, što govori o dugogodišnjem odličnom radu službi za ginekologiju u domovima zdravlja kao i ginekološkom odeljenju Opšte bolnice Pirot.

U Domu zdravlja Pirot u Službi za zdravstvenu zaštitu žena u 2025.godini sprovodio se organizovani skrining raka grlića (treća godina četvrtog ciklusa): sa područja opštine Pirot u 2025.godini ciljna grupa žena je svaka treća generacija od 1961. do 2000. godišta: 1961, 1964, 1967, 1970, 1973, 1976, 1979, 1982, 1985, 1988, 1991, 1994, 1997, 2000. Pozvane su na pregled 3924 žene od kojih je testirano 1815 žena i kod kojih je urađen PAP, 100,8% u odnosu na broj planiranih žena 1800. Od ukupnog broja 1815 urađenih PAP testova negativni nalaz je kod 1775 žena što čini 97,8% i 26 žena sa pozitivnim nalazom što čini 1,43%. Kod 10 žena su dokazane prekancerozne promene a 3 sa težim stepenom su poslate na dalje lečenje - konizaciju 0,16 %

U 2026.godini PLANIRANA SU SLEDEĆA GODIŠTA: 1962, 1965., 1968., 1971., 1974., 1977., 1980., 1983., 1986, 1989., 1992., 1995., 1998. i 2001.

CENTAR ZA KONTROLU I PREVENCIJU BOLESTI

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE PIROT